

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, meja 1991
5. čísto · Lětník 41

Bože słowo za nas

A wón sydny so na kóždeho mjez nimi, a buchu wšitcy poľni swjateho Ducha

Jap. skutki 2, 3.4

O najwjeselše, o najzbóžniše,
hnady poľničke swjatki wy!
Swoje, hlej, džěci
Chrystus sej swjěci.
Wjesel, wjesel so, cyrkej ty!

Haj, přičiny dosć mamy k wjeselu. Nic jenož, zo wonkach na honach a polach wšitko tak krasnje kćěje a wonja, zo ma cyła zemja napohlad rjaneje zahrody Božeje, wjele krasniše je kćěće a wonjenje nutřkach na polu ducha, hdžežkuli je w wumóženych dušach swjata móc wysokosće nowe žiwjenje w prawdosći a čistosći zbudžiła. Kajki džiwny, njedowuslědženy podawk běše to tehdy w Jerusalemj a kak krasne wuplody je wón cytemu čłowjestwu přinjest! Wučomnicy běchu wšitcy hromadže **jedneje** mysle. Samo so wě, zo běše to mysl modlitwy, wěry, lubosće, nadźije.

*

Jich duše běchu kaž wotewrjene, rjenje wupyšene domy, hotowe na radostne přijěće njebieskeho hosća. A wón rady přińdže, posłany wot jich překrasnjeneho mištra Jezom Chrysta. Z wysokosće bu wón na zhromadženych wučomnikow wulaty, ale wón njewosta zwonka abo zwjercha nich, wón so do nich nutř dobu, a wšitcy buchu poľni swjateho Ducha. Kak rjenje bě tehdy Joelowe profetiske wěšćenje dopjelnjene (Joel 2, 28): „Potom chcu ja wot mojeho ducha na wšo čěło wuleć.“ Haj, wšitcy, kiž tam zhromadzeni běchu, mužojo a žónske, stari a młodži, hdyž jenož do toho Knjeza Jezom Chrysta wěrjachu, woni wšitcy buchu poľni swjateho Ducha. Swjata rěka, kotraž z njebja hnady dele šumješe, wula so do dalokosće a šěrokosće. Swjaty Duch so njeda wopřimnyć ani wobmjewować, wón chce wšo čěło zapřimować, přečahnyć, napjelnić. A nic špatnje, nic w snadnej měrje dóstachu jeho čí wšitcy, kotřiž tehdy buchu ze swjatym Duchom wukřćeni. Mólčke kapki swjateho Ducha njekapachu do wutrobow dele, ně, poľnosć Ducha so jim zdžěli, „buchu wšitcy poľni swjateho Ducha“! Kóždy dósta po tym, kaž bě k přijěću

swjateho Ducha podobny, wjace abo mjenje, žadyn njeměješe žaneje nuzy!

Tak pak njebě jenož tehdy! Swjatki so přeco hišće wospjetuja. Swjaty Duch napjelnja přeco hišće wutrobu wěrjacych, jelizo wo njeho proša. Chce tež k nam přińć, hdyž jemu wutrobine durje wočinimy. A je da něhdže krasniši swjatkowny dar dyžli wot Božeho Ducha napjelnjeny być? Zawěrnje, tón njese njebiesa w čłowskim wutrobnje, kotryž wozboženy je wot Ducha wěrnosće a mudrosće, wot Ducha hnady a mocy, wot Ducha, kotryž našemu duchej to swědćenje dawa, zo smy Bože džěci. Tón sam zamóže napřečiwo stejec fěršće čěmnosće, tomu lharjej wot spočatka, tón sam zamóže wojować přečiwo nječistym ducham čelneje žadosće, wočoweje žadosće, žiwjenjoweje hordosće, tomu samomu su wšitke hódančka tutoho žiwjenja zhódane, přetož wón wě, zo wot Boha je přišćo, za Boha jow žiwy je a k Bohu jónu dóńdže.

*

Swjate ty duće
pokaž nam puće!
Wjesel, wjesel so, duša, ty!
(z Pomhaj Bóh k swjatkam lěta 1891)

*

WUTROBNE PŘEPROŠENJE

na serbski wosadny wječor

pódzelu, 13. meje 1991 w 19.30 hodž.

na Michalskej farje w Budyšinje
Knjez Běrka z Engelsdorfa rozprawja
wo swojej jězbje do Argentinskeje

Zbožopřeće

Abonuju a čitam „Pomhaj Bóh“ hižo někotre lěta. Serbska duša namaka tule mnoho duchowneje cyroby, bjez kotrejež sej tež džensa (a jutře) prawe zbožo žiwjenja njenatwariš. A wězo so tež zajimuju za te mnohe informacije a žiwjenske wobrazy z ewangelskich Serbow, kiž swědča tola tak husto wo našim zhromadnym nabožnarnadnym dóńće.

Přinoški, rozprawy a interviewy k wosudam Serbow w młódsch stawiznach dyrbjeli wšak wšitcy Serbja čitać. Poprawom cyły „Pomhaj Bóh“, kotremuž z wutroby přeju dobru rolu a přeco dosć dopisowarjow.

Beno Budar

Nalětnje schadźowanje krajneje synody

Wot 16. do 19. měrca schadźowaše so krajna synoda nětk druhi raz w Drježdžanskim cyrkwinym domje, w cyrkwi Třoch kralow. Wobšěrnny program staraše so wo wjele džěta.

Wyši cyrkwinski radźićel Merchel rozprawješe wo znowarjadowanju diakoniskeho džěta. Tohodla dyrbjachu so nowe prawniske a hospodarske wuměnenja rozpominać. Synoda wobzamkny na nowe wobstejnosće přiměrjony diakoniski zakoń. Dale wužohnowa so jako dalši cyrkwinski zakoń krajnocyrkwinski zastaranski zakoń. Wón rjaduje dochody a renty fararjow a cyrkwinskih zastojnikow. Hospodarski plan krajneje cyrkwyje za l. 1991 njeředležeše hišće na nazymskim schadźowanju a tohodla so wón nětko na nalětnim wobzamkny. Tež nětkole w měrcu wobsahowaše hišće někotre njewěstosće.

Pòj, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojeho we lubym, lětnim času.

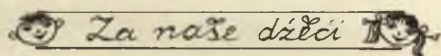
Dochody z cyrkwinskih dawkow su jenož z wosom milionami hriwnow wupokazane. Najwyše wudawki w hospodarstwie su personalne kóšty z wjace hač 60 mio hr. Krajnocyrkwinske hospodarstwo za l. 1991 je ze 102 mio hr hoberska suma porno předchadžacym lětam (25 mio). Nowe pak je, zo přepokazuja so wšě cyrkwinske dawki najprjedy na konto krajneje cyrkwje, a wona rozdźěljuje pjenjezy potom za personalne a druge kóšty po rozdźělskim kluču na wosady. Kaž wupada, smy na přeni pohlad derje zastarani.

Wěrnosć pak tež je, zo dostanjemy 64 mio hr wot partnerskich cyrkwjow starych zwjazkowych republikow. Bjez tutej pjenjez njebychmy móhli 40 % mzdoweje vysokosće zapadnych cyrkwjow pola nas financować.

Dwa cyrkwinske zakonjej dóstaštej wjetšinu za změnu we wustawje (dwě třeciny wšitkich hłosow). Je to zakon za přistup krajneje cyrkwje k Ewangelskej cyrkwi Němskeje (EKD) a zakon wo přistupje krajneje cyrkwje k Zjednocenej ewangelsko-lutherskej cyrkwi Němskeje. Z tutymaj zakonjomaj zjednočiču so nětk zaso němske ewangelske cyrkwje.

Synoda přihłosowaše namjetej, wšitkich synodalow na ewt. zhromadne džěto z prjedawšej statnej wěstosću (stasi) přepruwować dać. Samsne přepruwowanje wšitkich fararjow krajneje cyrkwje pak so wotpokaza.

*

Přemysluj jónu wo tym!

Je to zlě, hdyž sej hólčec rady z klanckami hrajka? Što měniš ty k tomu? Abo je to njezwučene, hdyž měri so holca z hólcamy, na štomy lazy abo cowboya hraje?

Jelizo je hólč šat abo suknju zhotowany, to zawěsće njebychmy akceptowali – hólcy nic a holcy tež nic, ale hdyž hólčec swojej maćerce při woptokowanju abo prochsřebanju pomha – to nchtó ničo přećiwo tomu njepřaji. To je tež prawje tak. Su wěcy, kiž móžeja holcy kaž tež hólcy činić, tež hdyž rěka, to je wěc hólcow (kaž kopańca) abo to je wěc holcow (kaž plećenje). Zawěsće wam tež hišće druge wěcy do myslow přińdu.

Najlěpje pak je, hdyž holcy a hólcy, bratřa a sotry zhromadnje kopańcu hraja, z klankami so zaběraja, na štomy taža, něšto pasla abo w domjacnosći pomhaja.

Bórze je džen maćerjow. Kóžde lěto jón druhu njedzelu w meji swjećimy. Njeby to překwapjenka była, jelizo ma-

Krajny biskop dr. J. Hempel woteda 18. měrca stejšćo. Tutón džen demonstrowachu tekstilni džělaćerjo w Lubiju a Kamjenicy wo swoje čezke, chutne položenje. Jenož w industriji samej njejsu wulke problemy, tež w ratarstwie. My jako cyrkej začuwamy z potrjechenymi. Synoda zabra tež słowo k bjezdžělnosći, přetož bjezdžělni maja so dušinje posylnić. Ze stron cyrkwje ma so wo napravach za džěto přemyslować. Bjezdžělnosć njesmě rěkać zwonka towaršnosće stejacy.

Hospodarski wuběrk synody namjetowaše plenum, zo by synoda přihłosowała sobudžětu krajneje cyrkwje w załožbje cyrkej našeje knjenje Drježdžany e. V.

Tuta jednora sada pak woznamjenješe, zo dyrbyeše so synoda rozsudić, hač ma zbytk tuteje cyrkwje wostać jako napominacy pomnik abo hač ma so wona zaso natwarić. 63 zapodaćow předležeše synodze k tutomu łoskoćiwemu dnjowemu dypkej, a někotre hodžiny trajaca rozrěč džěše za namjet a přećiwo njemu. Při wothłosowanju z mjenom so wuda, zo zdachu so pječo hłosa, 43 hłosowachu za natwar a 25 přećiwo njemu. Za znowanatwar njesmědža so cyrkwinske pjenjezy wužiwać. Přećiwnicy znowanatwara argumentowachu za rozpadanku jako antiwójnski pomnik, zo cyrkej njezměje wosadu, zo budže twar prózdny z někotrymi tysac městnamy a njetrjeba so jako

*

ćerce tykanc napjećeće? Rjenje tež je, hdyž maćerce něšto pasliće. Wona so zawěsće tež wjeseli, jeli jej prajice: „Džensa budu ja woptokować a wótrěwać.“ Kak z wami je? Pomhaće wy doma maćerce a nanej jenož na wěstych dnjach, abo hdyž wonaj wo to prosytaj? Přemysluj jónu wo tym! Gruhlowa

*

Farar Herbert Nowak 75 lět

23. apryla smědžeše farar na wotp. Herbert Nowak swoje 75. narodniny swjećić. Čas žiwjenja běše na wšelke wašnje chorowaty. My smy Bohu džakowni, zo ma nětk we wysokej starobje hišće mocow dosć, w delnjoserbskich wosadach serbski předować, w Dešnje, w Debsku, w Mosće, w Ochoze, w Żyłowje, w Połpojce, w Drěnjowje, w Janšojcach, w Borkowach a w Choćebuzu. Štož jemu za mlode lěta možno njebě, to wón nětk z wulkej swěru a pilnosću nachwata. Po wójnje bě lětdžesatki za fararja w němskich Pječ Dubach (Fünfeichen) a pozdžišo w Drěwku (Drebkau).

Swojemu lubemu bratřej přejemy z cyteje wutroby, zo by hišće wjele króć móhł Bože słowo w lubej, rjanej delnjoserbskej rěči připowědać.

cyrkej, zo budže wón architektoniski pomnik. Tež ja hłosowach přećiwo tutomu twarej. W časach z telko socialnej nuzu njemělo so 160 mio abo wjace za někajki pomnik přetwarić. Při tym njehraje rólu, zo njejsu to cyrkwinske pjenjezy. Wone darja a hromadža so z cyteho swěta.

Za tych synodalow, kotřiž njemóža dalokeho puća dla domoj jězdzić, poskići so přeni króć možnosć, w ca. 200 m zdaleny křesćanskim hospicu, w Marćinym domje, přenocować. Marćiny dom je so w minjenych džesac lětach dospołnje přetwaril a ma nětkole hotelowy charakter. Hač dotal dyrbyeše wjele synodalow hišće kilometry daleko do kwartěrow jězdzić. To je za mnohich potrjechenych wulka lěpšina.

Tež tuta synoda traješe kóždy džen hač do hlubokeje nocy.

Kurt Latka, synodal

Je wěro, zo je 20. lěstotk přesahat kwalitatiwnje a kwantitatiwnje złostnistwa zańdženych časow. Nihdy před tym pak njeje sej čłowjestwo tak wuwědomiło hrózbju wójnow, martrarstwo a njesprawnosć, kotruž wukonja. Na drugej stronje pak, běše hdy na swěće telko přichilnosće, nadobnosće a starosće wo druhich, telko dobreje wole?

Jean Delumeau

*

Farar Herbert Nowak

Za fararjom Janom Lazarom

Smjerc je za křesćana dopjeljenje zemskeho žiwjenja. A tola napjelnja nas křesćanow smjerc jednoho z našeje srjedziny přeco zaso ze strózbju a zrudobu. To čím bóle, hdyž zawostaji zemrěty mnohich, za kotrychž bě na někajke wašnje zamołwity a kotřiž sej jeho wosebje česćachu, a hdyž zawostaji njebohi wjele njedokónčenych předewzaćow a nadawkow.

Ale také stejimy při rowje Wojerowskeho fararja Jana Lazara. Smy poraženi a bjezradni, a je nam čezko, zrozumić Božu wolu.

Po lětach bě z Janom Lazarom we Wojerecach a z tym w cytej Zhorjelskej krajnej cyrkwi zaso serbski farar. A Jan Lazar je so dał z wulkim elanom, z dobrými idejemi a z wušiknosću do džěta. Wón je hromadził rozbrojene a wostlabjene stawy serbskeje ewangelskeje wosady we Wojerecach a wokolinje, ale tež w druhich kónčinach šleskeje krajneje cyrkweje. Tak je wožiwił prawidlowne serbske Bože služby we Wojerecach a w rjedže wokolnych wsow. Je natwaril dobre počahi k ewangelskim Serbam w Bělkowskich kónčinach, kotrychž je tež přeco na serbske kemše do Wojerec přeprósyl.

Farar Lazar je započal zestajic a wobdželać porjad a teksty serbskeje liturgije po rjedže šleskeje cyrkweje. K tomu je napisal a rozmnožil přenje, drje hišće prowizorske tekstowe podložki a zešiwki. Wón je k tomu hromadził teksty a melodije serbskich kěrlušow a modlitwow, kiž běchu swojorazne za Wojerowske kónčiny a kiž hodžachu so zdžěla jenož hišće wot starších ludži ertnje sprosředkować.

Při tutech swojich prócowanjach wo serbske Bože služby a serbsku liturgiju je storčil na zajimawosće serbskeho dialekta Wojerowskich ewangelskich kón-

čin. A tak je tež na tutym polu zahajil wotpowědne rěčne studije.

Jan Lazar je so starał wo dobre a dokładne informacije za serbskich wosadnych a wo Serbach, wosebje wo Serbach w šleskej krajnej cyrkwi. K tomu je zestajał, wudawał a rozestał wotpowědne informaciske lopjena w serbskej a němskej rěči, kiž mějachu skoro raz maleho časopisa. Runje tute džělo je mnohim Serbam skrućilo rjap a nam dobyło přecelow we Łužicy a zwonka njeje. Do rjada tutech aktiwitow sluša tež wobšěrna korespondenca Jana Lazara ze Serbami a z přecelimi Serbow w tu- a wukraju.

A chcu spomnić na jeho drje poslednju iniciatiwu w serbskim narodnym žiwjenju – na Serbske towarstwo Wojerecy. Wote wšeho spočatka swojeho přebywanja we Wojerecach je so Jan Lazar wo serbske žiwjenje města tež w zwonkacyrkwinym wobłuku starał. K tutomu zaměrej je serbske kemše we Wojerecach přeco na jara wušikne wašnje zwjazal ze so přizamkowacej bjesadu a z kulturnym zarjadowanjom. Na tute wašnje je tež njekřesćanow a katolskich křesćanow zapřijał do swojich prócowanjow a je serbske žiwjenje we Wojerecach wašnje wobohačil.

Farar Lazar bě tež člon nowozałoženeje skupiny za serbsku kulturu pola Krajnoradneho zarjada we Wojerecach. Dothe měsacy je so prócował wo

rozumne zhromadne džělo z Domowinskej župu, kotrejež člon wón bě. Poslednje bohužel płodne echo namačalo njeje. Z tuteje přičiny a ze zamołwitosće za serbstwo we Wojerowskich kónčinach je so namakał z druhimi Serbami do iniciatiwneje skupiny za Serbske towarstwo Wojerecy. W tutej skupinje bě wón čěrjaca móc a přenje zarjadowanje w februarje je hlownje sobu organizował.

A nětko wostanje jeho městno na wšěch tutech polach skutkowanja prózdne. Budže so móc jeho džěto za wobchowanje serbskich ewangelskich Božich službow we Wojerecach a wokolinje a scyła w šleskej krajnej cyrkwi dale wjesć? Budžemy dokonjeć, jeho iniciatiwy a jeho skutkowanje w serbskim narodnym žiwjenju Wojerec znajmjeńša zdžěla narunać?

Podwolamy so Božej předwidziwosći a chcemy jeho smjerc přijec jako znamjo a nadawk za nas. Chcemy so po swojich možnosćach a kmanosćach prócować, jeho džěto dale wjesć a jeho naslědować.

Bóh Knjez njech jemu mytuje wšě jeho dobre skutki a spožči jemu wěčne myto! Njech je jemu serbska zemja lochka.

J. Symank

*

*

*

Před 225 lětami narodži so Kito Gryś

Gryś je stary delnjoserbski ród. Hač je Kito Gryś w swojim času we Łužicy jara znaty był, njewěm. Fakt pak je, zo mamy so wjele mało znatym fararjam a kantoram džakować, zo so w Delnjeje Łužicy hišće serbsce rěči. Zwjetša njesu woni wjele pisali, ale 40 lět a dlěje w jedneje wosadze Bože słowo w maćernej rěči přédowali abo kěrluše ze serbskich spěwarskich spěwali a hrali. Jich mjena pytaš podarmo w Chrestomatiji delnjoserbskeho pisowstwa Frida Mětska.

Kito Gryś, rodženy w lěće 1766 w delnjoserbskim Hajnku, nawukny

*

*

K 200. narodninam Jana Korle Smolerja

Mjeno Jan Arnošt Smoler je kóždemu Serbej znate, ale što znaje hižo nana našeho slawneho wótčince? Krótke hódnoćenje so namaka w Nowym biografiskim słowniku (str. 513–514), ale tute njewotpowěduje na žadyn pad jeho wuznamej w serbskich kulturnych stawiznach. Jan Korla Smoler naroždi so 10. 2. 1791 w Złyčinje. Jeho nan

krawcowstwo a kublaše so potom sam dale na wučerja a kantora.

Dlěje hač 60 lět (?) služeše wón Žylovskej wosadze a napisal samo zběrku kěrlušow w dobrej serbsčinje. To je jeho wosebita zaslůžba, ale snano hišće njedosačaca, zo by był zapisany w horjeka mjenowanej chrestomatiji.

Tak dołho kaž so stare lětniki Bramborskeho Serbskeho Casnika jenož w Budyšinje chowaja – w nich su stari delnjoserbscy fararjo a wučerjo předstajeni – by lěpje bylo, hdy bychy so tajke wopomnjenske přinoški za Pomhaj Bóh w Budyšinje pisali. N.

Jan Bohuwěr Smoler (* 21. 7. 1752, † 5. 7. 1814) běše tam wjesny šořta a swobodny bur. To rěka, zo běše wu-swobodženy wot fewdalnych službow a dawkow a zo njepodležěše feudalnemu poddanstwu. Tute wobstejnoscě zmóžnihu, zo njetrjebaše Jan Korla kaž wjetšina wjesnych hólcow jako služownik na knježim kuble džětać, ale zo móžeše sej powoňanje po swojich kmanosćach wupytać. Rozsudži so za wučerja. Jeho wukubłanje bě za tehdom-

niši čas jara dobre. Najprjedy wopyta wučerski seminar we Wulkim Wjelkowje a wot 1804 seminar w Delnim Wujězdze. To běchu najlěpše wukubłanišća w Hornjeje Łužicy. Wot 1809 wučerješe w Złyčinje, wot 1812 we Łuču, wot 1821 w Delnim Wujězdze a skónčnje džělaše wot 1823 hač do swojeje smjerće dnja 3. 1. 1848 we Łazu. Ze swojim wušiknym džětom doby sej bórže připóznaće wjesneje ludnosće, statnych a cyrkwinskih instancow. Superintendent Fürbringer charakterizowaše jeho jako „přecela džěci“, a Handrij Zejler wobkrući jemu „wušiknosć, wěcownosć a wutrajnosć.“ To běše tež trěbne, hdyž chcyše swoje powoňanje we Łazu porjadnje wukonjeć. Dyrbješe přez 200 šulerjow wuwučować, štož njemóžemy sej džěnsa docyła předstajic. Wučba so wotměwaše dopođnja a popođnju, a to přeco wjacore lětniki w jedneje rjadowni. Wulka ličba šulerjow měješe pak tež jedyn plus: Dokelž wotwisowaše mzda wučerja wot ličby šulerjow, běchu dochody Jana Korle Smolerja tež poměrnje wysoke. Pjenjezy wšak tež trjebaše, dokelž dyrbješe wulku swójbu zežiwić. Měješe šěsć džěci, tři holcy a třoch hólcow. A swojemu najstaršemu synej, Ja-

nej Arnoštej, zmóžni wopyt gymnazija a studij we Wrocławju, štož njebě runjowon tunje. Kaž z korespondency mjez nanom a synom wěmy, je jeho husto z pjenjzami podpěrowať. Docyla hodži so rjec, zo měješe Jan Korla wulku zaslužbu na tym, zo je so Jan Arnošt Smoler stať z tajkej wuznamnej wosobinu, kaž my jeho ze serbskich stawiznow znajemy: Spěchowaje duchowne dary swójeho syna, zbudži w nim lubosć k serbskej rěči, nawuči jeho ludowe spěwy a zahori jeho za zběranje ludowych pěsničkow.

Tež w serbskim narodnym hibanju štyrcetych lět hraješe Jan Korla Smoler wuznamnu rólu. Słušeše k pilnym dopisowarjam do „Tyzdenskeje Nowiny“, wobdželeše so na kulturnym žiwjenju – mjez druhim na spěwanskich swjedenjach 1845 do 1848 – a słušeše do sobuzaložerjow Mačicy Serbskeje. Tola tuta stronka jeho skutkowanja čaka hišće na dokładne přeslědjenje.

P. Kunze

Přispomnjenčko

Jedna z našeje wosady mi njedawno praješe, zo drje za někotre lěta cyrkej wjac njebudže. Wona při tym na to pokaza, zo ma cyrkej wulke pjenježne čezje a zo wjetša ličba z cyrkwy wustupi. Wězo, ja to tak widžeć njemóžu. Za mnje je přeco hišće Bóh tón, kotryž cyrkej zdžerži a nic čłowjek. Měnju, zo móže Bóh tež chudu a maľu cyrkej zdžeržeć. Wězo to njerěka, zo njetrjebamy to naše za cyrkej činić. Bóh chce nas za swóich sobudželaćerjow. Tak widžane njeje za mnje problem, hač wobsteji cyrkej tež w přichodze, ale hač my to činimy, štož Bóh sebi wot nas žada. Tohodla so prašam: Što mamy my w přichodze činić? Što ma w srjedzišću stać? Kotre spóznaća a nazhonjenja ze zašłosće mamy wobchować? Chcu tu někotre mysle podać a nadžijam so, zo Waše měnjenje k tomu napisaće.

Měnju, zo ma tež w přichodze cyrkej wot stata dželena być, a to nic, dokelž ma so stat wotpokazać, ale dokelž njemóže so cyrkej na knježenju wobdželić. Cyrkej dyrbi swobodu měć, swoje měnjenje wuprajić. Při tym móže so stać, zo je tute měnjenje jara kritiske abo so samo statej znapřećiwja. Měnju, zo to přez přewuski zwisk ze statom móžno njeje. Njeńdže při tym wo ničo druge hač wo to, zo mamy Boha bóle posluhać hač čłowjekow.

Diakoniske džělo cyrkwy w přichodze drje hišće wjetši wuznam změje hač dotal. Nowe problemy kaž bjezdžělnosć, bjezdomnosć, drogi a wukrajni asylanća přińdu na nas. Tu je trěbna cyle praktiska a tež duchowna pomoc. Na to njesmě cyrkej w přichodze zabyć.

Ale tež pomoc za druge cyrkwy we wuchodnej Europje a w tak mjenowanym třecim swěće ma so dale wjesć a po móžnosći hišće rozšěrić. Ale tež „Chlěb za swět“ a podobne akcije, kiž w druhich krajach do nuzy padnjonym pomhaja, njehladajo na jich přeswědčenje, ma so wobchować. Wobsteji mjenujcy strach, zo jenož na swoje problemy myslimy a druhich přez to zabudžemy.

Za wosebje wažne mam tež, zo njezabudžemy wjesotu powěsć wo Chrystusu njewěrjacym připowědać. Přehusto pytnu, zo smy z tymi spokojom, kiž hišće na naše zarjadowanja přińdu, byrnjež to husto jenož horstka byta. Mi pobrachuja husto informacije wo wěrje za njewěrjacych. Wšelake njedorozumjenja móža so z tym wujasnić a předsudki wotwarić. Ale Bože słowo móže tež žiwjenska pomoc być, mjenujcy potom, hdyž smy z Božeho słowa žiwi. Hač njejsmy tež to druhim dołžni?

Cyrkej ma tež za móžnosćemi pytać, z druhimi cyrkwy hromadže dželać. Při tym njemóže jedna cyrkej postajeć a druge maja so klónić. Zhromadny hlós cyrkwy je w našim času wosebje wažny.

To su někotre mysle k přichodej našeje cyrkwy. Móžno, zo sće Wy hinašeho měnjenja. Napisaće mi to!

S. Albert

POWĚŚĆE

Warsawa. Za noweho biskopa Ewangelsko-Augsburgskeje cyrkwy w Pólskej wuzwoli so farar Jan Szarek z Bielsko Bialeje na synodze, kiž schadzowaše so wot 5. do 6. januara. Z jednohlósnyimi wólbami dotalnego seniora najwjetšeje diecezy Teišnskeho kraja sledowaše synoda namjet farskeje konferency. Farar Szarek (54) budže naslědnik dotalnego biskopa Janusza Narzynskeho, kiž bě chorosće dla před džewjeć měsacami swój wotchad připowědžil. Zapokazanje biskopa Szareka do zastojnstwa wotměje so njeposrednje po přichodnym schadzowanju synody 3. meje 1991. (IDL)

Rakecy. Po dlěšej wakancy njeje Rakečanska wosada wjace bjez duchowneho. Njedželu Okuli móžeše knjez farar dr. Laue-Budyski jako generalny wikar Andreasa Kecku wosadze předstajić. 26lětny duchowny pochadza z Pirny. Po studiju w Berlinje je wón w štyrjoch Drježdžanskich wosadach swój wučbny wikariat wukonjať. Tam je wón wosebje z młodzinu dželať. Hač do 15. 1. 1991 wobdželi so knjez Kecke na předarskim seminarje w Lückendorfje pola Žitawy. Po dotalnym žiwjenju w měsće, haj samo we wulkoměstomaj budže wón nětk přeni króć na wsy žiwy. Jeho swójba – wón je woženjeny a ma

dwě džěsci – bydli tuchwilu hišće w Drježdžanach a čaka na to, zo móže so tež sem přesydlić.

Přejemy młodemu duchownemu za džělo w našej wosadze Bože žohnowanje. Nadžijamy so, zo so nětk džělo z młodzinu zaso wožiwi. Knjez Kecke je Němc a njeje dotal žadyn kontakt k Serbam měť. My serbscy wosadni džakujemy so knjezej fararje Feustelej-Minakalskemu za dotalne serbske služby a přejemy sej, zo by dale z nami Božu službu a spowědž w serbskej rěči swječil. H.

Přeprašujemy

5. 5. – 5. njedžela po jutrah

10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěci
10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (Feustel)
12.25 hodž. nutrnosć w rozhłosu
13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)

12. 5. – 6. njedžela po jutrah

8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink)
10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Malink)

13. 5. – pónđzelu

19.30 hodž. serbski wosadny wječor w Budyšinje na Michalskej farje

19. 5. – 1. dzeń swjatkow

12.25 hodž. nutrnosć w rozhłosu

20. 5. – 2. dzeń swjatkow

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěci
10.00 hodž. kemše w Bukecach (Malink)

26. 5. – swjata Trojica

8.30 hodž. kemše w Minakale (Feustel)
9.00 hodž. kemše w Rumburku (Albert)

2. 6. – 1. njedžela po swjatej Trojicy

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěci
12.25 hodž. delnjoserbska nutrnosć w rozhłosu
13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnka 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 8600 Budyšin, tel. 4 22 01. - čisć: Serbska čisćernja - t. z. w. r. - w z. w Budyšinje. - Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 30 000 110. -